

מחוז מרכז, ענף מיחזור

תאריך: כ"ג כסלו תשע"ד
26 נובמבר 2013
תיק: רתמים

לכבוד
משתתפים
שלום רב,

הנדון: סיכום סיור מטמנת רתמים מה- 19.11.13

ביום שלישי ה- 19.11.13 נערך סיור באתר רתמים ופגישה באיגוד במטרה לנסות לברר היכן באתר הוטמנו החומרים המסוכנים, בפרט עשרות אלפי החביות של אגן כימיקלים. בפגישה והסיור השתתפו:

ד"ר ענת רוזן – מנכ"לית א.ע. לאיכו"ס אשדוד חבל יבנה
איתי מירז – מתכנן א.ע. אשדוד חבל יבנה
גד עופר – רכז פסולת מוצקה א.ע. אשדוד חבל יבנה
ריטה וינטרוב – רכזת קרקע, א.ע. אשדוד חבל יבנה
גדעון מזור – מנהל מחוז מרכז המשרד להגנת הסביבה
לימור רביב-אלון – מרכזת מיחזור ופסולת מוצקה
חזי ליפל – מרכז פסולת א.ע. שומרון
יצחק גורן – לשעבר מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה

להלן הדברים העיקריים שעלו בדיון:

הפגישה תואמה ביוזמת מחוז מרכז במטרה לנסות לברר את המיקום המדויק בו הוטמנה הפסולת המסוכנת באתר. לפגישה הוזמנו חזי ליפל, שניהל את אתר רתמים במהלך השנים 1989-1999 עבור א.ע. דרום יהודה ומר יצחק גורן אשר כיהן כמנכ"ל המשרד להגנת הסביבה בשנים שאתר רתמים היה פעיל.

- גידי נתן סקירת רקע של אתר רתמים ועדכן במהלכים שהוביל המשרד בימים האחרונים.
- הוצגו למשתתפים סקר היסטורי שהוכן לאתר וכן סקר קרקעות שהוכן ע"י האגף לקרקעות מזוהמות.
- על פי הסקר ההיסטורי בין השנים 1965-1985, עד להקמת רמת חובב הוטמנו באתר רתמים כמויות גדולות של פסולת חומ"ס. לאחר שנת 1985 הוטמנה ברתמים פסולת ביתית ותעשייתית.
- כמו כן, הסקרים מזהים מחוץ לקו הכחול של האתר את המיקום של בריכות חומ"ס שבהן הוטמנו פסולת חומרים מסוכנים נוזלית. הברכות נמצאות מזרחית למדרון גוף הפסולת ומגודרות חלקית בעקבות שקיעה של כלי רכב באחת הברכות. ריטה, רכזת קרקעות של האיגוד, עדכנה כי המצב של הברכות הינו קשה ביותר, הברכות עמוקות מאוד (לפחות 10 מטר). החומר שנמצא בהן הינו חומוגני בצבע ורוד סגול וקשה מאוד לקשור החומר למקור תעשייתי.
- בנוסף, תוצאות הדיגומים שנעשו במסגרת סקר הקרקעות מראים כי ישנן עדויות רבות להימצאות חומ"ס בלשונית הצפונית של האתר, באזור זה נמצאו ריכוזים גבוהים של מתכות וחומ"ס.
- חזי ליפל עדכן כי בתקופה בה עבד במטמנה לא הוטמנה פסולת חומ"ס ברתמים. בנוסף מסר כי המיקום בו נמצאו החומ"ס בסקר הקרקעות תואם את אשר זוכר מהתקופה בה עבד וניהל את המטמנה (בנוגע לאזור בו הטמנה בעבר פסולת חומרים מסוכנים (חביות אגן)).

מחוז מרכז, ענף מיחזור

- יצחק גורן עדכן כי בברכות נקלטה פסולת נוזלית עד שנת 1990 אז נפתח האתר ברמת חובב. בנוסף, הציע כי המשרד יפנה לחב' "אופק" תצלומי אוויר לקבלת תצ"אות של האזור משנות 1975 ועד שנת ה-2003 בהפרשי של חצי שנה כסיוע למציאת מיקום חביות החומרים המסוכנים שהוטמנו באתר.

סיור באתר רתמים

1. בסיור (19.11.13) לא נראה שינוי משמעותי בהיקף וכמות הבערות הפנימיות באתר לעומת הסיור הקודם שנערך ביום רביעי ה-17.11.13. יש לציין כי בגלל התנאי מזג האוויר במהלך הסיור (רוח) נראתה לעיתים אש חיה בוערת בגוף הפסולת – ראו תמונות בהמשך.
2. בשל קשיי נשימה שהורגשו במהלך הסיורים הקודמים באתר (17.11.13, 13.11.13) כתוצאה מהעשן הסמיך שהיתמר מבערות הפנימיות, בסיור זה השתמשנו במיגון נשימתי.
3. במהלך הסיור, על גוף הפסולת ובצדי גוף הפסולת, נראו בורות רבים על שטח נרחב מאוד של אתר ההטמנה הסגור. מתוך הבורות והסדקים בגוף הפסולת היתמר עשן סמיך מאוד בצבע לבן/אפור והורגש ריח חריף מאוד של פסולת נשרפת. הריח שהורגש אופייני לאתר פסולת בו מתקיימת בערה פנימית.
4. בעת הסיור עצרנו ליד בריכות החומ"ס הנמצאות מזרחית לגוף הפסולת. אזור הבריכות לא נמצא בסמוך לאזור הבעירות פנימיות.
5. במהלך הסיור נצפה על גוף הפסולת אדם נובר בערימות הפסולת. האדם, שהגיע למקום ברכבו הפרטי (לא 4X4) נתבקש לעזוב את האתר.
6. בעת הסיור באזור צפון המטמנה בצד המזרחי של האתר נראו ערמות חשופות של פסולת מצברים (חומ"ס).
7. במהלך הסיור ביקרנו בצפון האתר, האזור הזכור למר גורן ומר ליפל כאזור בו הטמנו החומרים המסוכנים. מכיוון שהאתר עבר שינויים טופוגרפיים מאז תקופת הכרותם עם האתר, לא הצליחו להצביע במדויק על אזור בו הוטמנו אלפי חביות שהגיעו מאגן כימיכלים ושאר פסולות החומ"ס. יתכן כי הבעירה הפנימית שקיימת בחלק הצפוני של האתר נמצאת באזור בו הוטמנו פסולת החומ"ס.

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה

מחוז מרכז, ענף מיחזור

מצ"ב תמונות שצולמו במהלך הסיור:

19.11.13, אדם נובר בגוף הפסולת, צולם ע"י גדעון מזור:

19.11.13, אש חיה בוערת בגוף הפסולת, צולם ע"י גדעון מזור

המשרד להגנת הסביבה

leemore@sviva.gov.il ☒ רחוב הרצל 91, ת.ד. 562, רמלה 72100
☎ 08-9788825 מיקס: 08-9229135

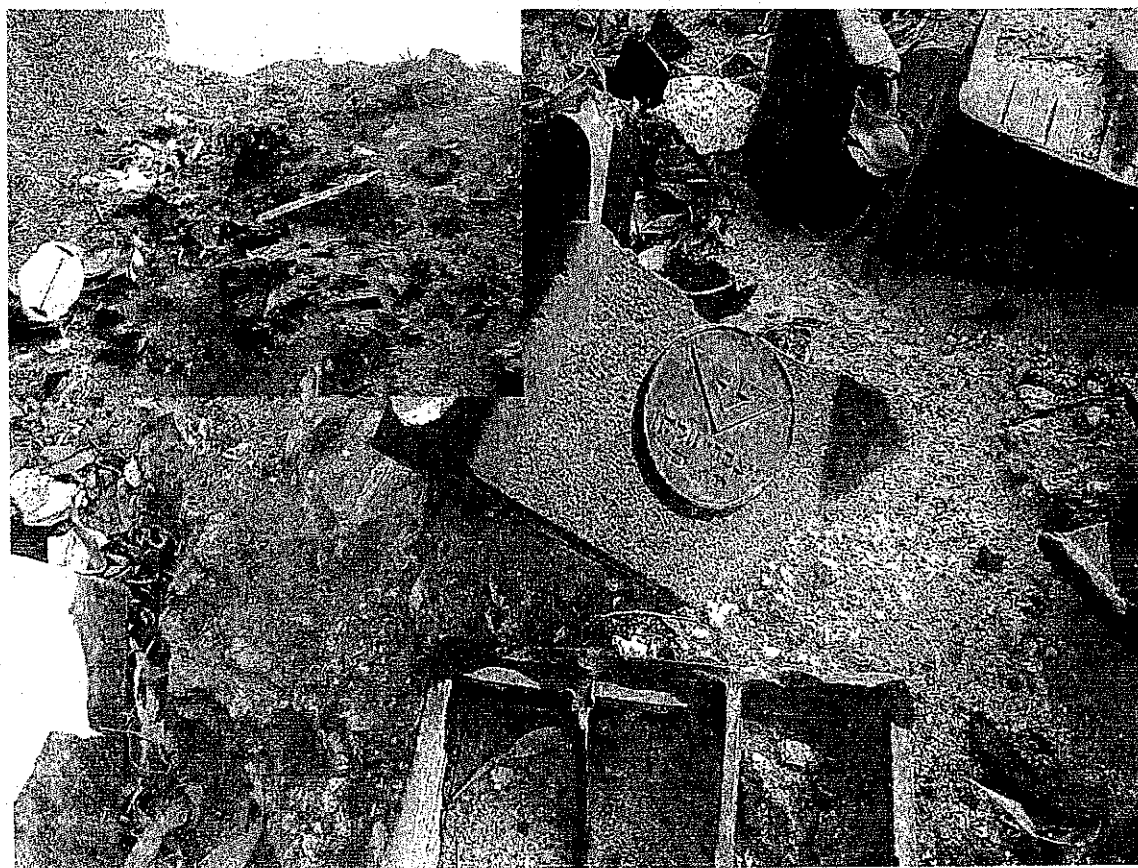
מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה

מחוז מרכז, ענף מיחזור

19.11.13, בעירות פנימיות בגוף הפסולת, צולם ע"י גדעון מזור

19.11.13, פסולת מצברים (חומ"ס) שהוטמן באתר והיום נמצא חשוף בצד הצפון מזרחי של האתר צולם, ע"י לימור רביב-אלון

המשרד להגנת הסביבה

leemore@sviva.gov.il ✉ רחוב הרצל 91, ת.ד. 562, רמלה 72100
☎ 9788825 - 08 פקס: 9229135 - 08

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה

מחוז מרכז, ענף מיחזור

במרכז,

לימור תביה-אלון

מרכזת מיחזור ופסולת מחוז מרכז

העתקים:

יורם הורביץ – סמנכ"ל בכיר למינהל משאבי אנוש ופרויקטים, שלטון מקומי חינוך וקהילה
שולי נזר – סמנכ"לית בכירה אשכול תעשיות
נעמה אשור בן ארי – רא"ג פסולת מוצקה
אמיר לוין – מנהל משטרה ירוקה
זוהר שקלים – יועמ"ש מחוז מרכז
עינת ברונשטיין – ממונה מטמונות ותחנות מעבר המשרד להגנת הסביבה
בוקי ליכטמן – מרכזת בכירה לאכיפה
אברי לכמן – ראש תחום אסבסט ופסולת
מר צבי גוב ארי – יו"ר איגוד ערים דרום יהודה וראש עיריית יבנה
מירב בלחסן – מנהלת איגוד ערים דרום יהודה
עמיר גילת – מנהל מרחב ת"א ומרכז חטיבת השמירה ברשות מקרקעי ישראל
אורן עזריה – יועץ רמ"י

המשרד להגנת הסביבה

leemore@sviva.gov.il רחוב הרצל 91, ת.ד. 562, רמלה 72100
פקס: 08-9788825 : 08-9229135

